

Meddelandeblad

Nr 9/2025

Nya regler om socialtjänstens behandling av personuppgifter

Den 23 september 2025 beslutade Socialstyrelsen om nya föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2025:58) om socialtjänstens behandling av personuppgifter. Författningen innehåller regler om informationssäkerhet. Reglerna handlar dels om åtkomst till uppgifter som gäller för hela socialtjänsten utifrån 10 § lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten, SoLPUL, och dels om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation enligt lagen (2022:913) om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.

Den nya författningen syftar bland annat till att uppnå ett jämlikt skydd för enskildas personliga integritet inom socialtjänsten och att underlätta för personuppgiftsansvariga att göra rätt.

De nya bestämmelserna utgör en del av regelverket om socialtjänstens personuppgiftsbehandling. Grundläggande krav på säker personuppgiftsbehandling finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Författningen består av följande kapitel:

1. Inledande bestämmelser
2. Ledningssystem
3. Åtkomst till uppgifter
4. Särskilda bestämmelser om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation

Det här meddelandebladet redogör kort för de nya bestämmelserna.

När börjar bestämmelserna att gälla?

Författningen börjar gälla den 1 februari 2026. Bestämmelserna om åtkomst till uppgifter i 3 kap. börjar dock inte gälla förrän den 2 maj 2028, förutom för omsorgsgivare som tillämpar sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation som även ska tillämpa 3 kap. från och med den 1 februari 2026.

För vem gäller bestämmelserna?

De nya föreskrifterna ska tillämpas av personuppgiftsansvariga inom socialtjänsten vid helt eller delvis automatiserad behandling av personuppgifter. Bestämmelserna i 1–3 kap. ska tillämpas av personuppgiftsansvariga i verksamheter som omfattas av 2 § första stycket 1, 2, 5 och 6 SoLPUL.¹ Det handlar om personuppgiftsansvariga i:

- verksamhet enligt lagstiftningen om socialtjänst, den särskilda lagstiftningen om vård utan samtycke av unga eller av missbrukare och den särskilda lagstiftningen om insatser för barn i form av skyddat boende,
- verksamhet som i annat fall enligt lag handhas av socialnämnd,
- verksamhet enligt lagstiftning om stöd och service till vissa funktionshindrade, och
- handläggning av ärenden om bistånd som lämnas av socialnämnd enligt lagstiftning om mottagande av asylsökande m.fl.²

Personuppgiftsansvariga i verksamheter som tillämpar sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation enligt lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation ska, utöver 1–3 kap., även tillämpa bestämmelserna i 4 kap.³

Bestämmelser som rör åtkomst till uppgifter

Bakgrund

Den 1 mars 2024 trädde bestämmelser om behörighetstilldelning och åtkomstkontroll i kraft i SoLPUL. De gäller för hela socialtjänsten och all verksamhet som bedrivs med stöd av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Regleringen avser tillgång till uppgifter om enskilda personer som förs helt eller delvis automatiserat.

¹ Se 1 kap. 1 § HSLF-FS 2025:58.

² Jfr 2 § första stycket 1, 2, 5 och 6 SoLPUL.

³ Se 1 kap. 2 § HSLF-FS 2025:58.

Bestämmelserna syftar till att begränsa obehörigas åtkomst till uppgifter om enskilda.⁴

I korthet handlar bestämmelserna om att personuppgiftsansvariga ska göra följande:

- bestämma villkor för tilldelning av åtkomst till uppgifter som förs helt eller delvis automatiserat,
- skapa förutsättningar för kontroll av åtkomst till sådana uppgifter, och
- kontrollera obehörig åtkomst systematiserat och återkommande.⁵

Det framgår även att behörigheten för åtkomst till sådana uppgifter om enskilda som förs helt eller delvis automatiserat ska begränsas till det som var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter inom socialtjänsten.⁶

Socialstyrelsens nya föreskrifter och allmänna råd kompletterar dessa krav.

Läs mer

Läs mer om bestämmelserna i SoLPUL i meddelandeblad nr 1/2024
Nya bestämmelser om behörighetstilldelning och kontroll av åtkomst till uppgifter för verksamheter inom socialtjänst och LSS

Behovs- och riskanalyser ska göras inför behörighetstilldelning

Enligt SoLPUL ska den personuppgiftsansvarige bestämma villkor för tilldelning av behörighet för åtkomst till uppgifter om enskilda som förs helt eller delvis automatiserat.⁷ Innan sådana villkor för tilldelning bestäms, ska den personuppgiftsansvarige göra behovs- och riskanalyser. Den personuppgiftsansvarige ska klarlägga vilka behov av uppgifter som finns för att kunna utföra arbetsuppgifter inom socialtjänsten samt vilka behov av uppgifter som finns för olika verksamheter och yrkeskategorier. Vidare ska de risker som möjligheten till åtkomst kan medföra för skyddet av enskildas personliga integritet identifieras. Det ska särskilt beaktas vilka risker som kan finnas vid åtkomst till skyddade personuppgifter. Behovs- och riskanalysen ska sedan utgöra grunden för att fastställa villkoren för tilldelning av behörighet.⁸

⁴ Se proposition 2022/23:131 Valfärdsteknik i äldreomsorgen s. 59.

⁵ Se 10 § första stycket SoLPUL.

⁶ Se 10 § andra stycket SoLPUL.

⁷ Se 10 § första stycket 1 SoLPUL.

⁸ Se 3 kap. 2 § första och andra styckena HSLF-FS 2025:58. Läs mer om skyddade personuppgifter i meddelandeblad nr 1/2019 Skyddade personuppgifter – Ökat skydd för hotade och förföljda personer.

Om behoven av åtkomst och de risker som åtkomsten kan medföra förändras ska behovs- och riskanalysen revideras.⁹ Det kan till exempel finnas behov av revidering om organisationen, verksamhetens storlek eller uppgifter förändras.

Syftet med behovs- och riskanalysen är att behörigheten begränsas till vad som behövs för att utföra arbete inom socialtjänsten.¹⁰ Användare behöver tilldelas rätt behörighet, det vill säga tillräcklig behörighet, för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett säkert sätt, utan att behörigheten blir mer omfattande än vad som är nödvändigt.¹¹

De fastställda villkoren för tilldelning av behörighet för åtkomst samt de bedömningar i behovs- och riskanalysen som ligger till grund för dem ska dokumenteras.¹²

Varje användare ska tilldelas behörighet

Den personuppgiftsansvarige ska ansvara för att varje användare ges behörighet för åtkomst till uppgifter om enskilda. Det ska göras med utgångspunkt från de fastställda villkoren för tilldelning av behörighet. Behörighet som har tilldelats ska också följas upp och vid behov ändras så att den överensstämmer med de fastställda villkoren för behörighetstilldelning.¹³ Att varje användare tilldelas behörighet är en grundläggande förutsättning för att bland annat kunna begränsa behörigheten för åtkomst till uppgifter, dokumentera och kontrollera åtkomst till uppgifter om enskilda.

Det är viktigt att användares behörigheter stämmer överens med vad som gäller enligt villkoren för behörighetstilldelning. Den personuppgiftsansvarige ska därför ta fram rutiner för ändring, borttagning och regelbunden uppföljning av användares behörighet för att säkerställa att behörigheter som har tilldelats är riktiga och aktuella.¹⁴

Behöriga användare ska få information

Den personuppgiftsansvarige ska se till att behöriga användare informeras om hur tilldelade behörigheter får användas.¹⁵ Det är centralt att personalen får den informationen för att kunna skydda enskildas personuppgifter från att obehöriga kommer åt dem. Det regleras dock inte när eller på vilket sätt

⁹ Se 3 kap. 2 § tredje stycket HSLF-FS 2025:58.

¹⁰ Jfr 10 § andra stycket SoLPUL.

¹¹ Se prop. 2022/23:131 s. 45.

¹² Se 3 kap. 3 § HSLF-FS 2025:58.

¹³ Se 3 kap. 4 § HSLF-FS 2025:58.

¹⁴ Se 3 kap. 6 § HSLF-FS 2025:58.

¹⁵ Se 3 kap. 5 § HSLF-FS 2025:58.

informationen ska lämnas, utan det är upp till den personuppgiftsansvarige att ta ställning till.

Behöriga användare bör informeras om att:

- åtkomst till uppgifter om enskilda inom ramen för den tilldelade behörigheten endast är tillåten för behov som har uppstått i arbetet inom socialtjänsten,
- personliga lösenord och utrustning för autentisering inte får bli tillgängliga för någon annan än den behöriga användaren,
- datorer eller andra enheter som används för att hantera uppgifter om enskilda ska användas på ett sådant sätt att uppgifterna skyddas mot obehörig åtkomst, och
- åtkomst till uppgifter om enskilda dokumenteras och kan komma att kontrolleras.¹⁶

Åtkomst till uppgifter om enskilda ska ges efter flerfaktorsautentisering

Den personuppgiftsansvarige ska ansvara för att en användares elektroniska åtkomst till uppgifter om enskilda ges efter flerfaktorsautentisering.¹⁷ Med flerfaktorsautentisering avses kontroll av uppgiven identitet på flera av varandra oberoende sätt.¹⁸ Ett krav på flerfaktorautentisering för elektronisk åtkomst till uppgifter är nödvändigt med hänsyn till den mängd känsliga uppgifter som en användare inom socialtjänsten kan få tillgång till. Att säkerställa identiteten på den som bereder sig åtkomst är därför en viktig integritetshöjande säkerhetsåtgärd.

Åtkomst till uppgifter om enskilda ska dokumenteras (loggas) och kontrolleras

Enligt SoLPUL ska den personuppgiftsansvarige se till att åtkomst till uppgifter om enskilda som förs helt eller delvis automatiserat dokumenteras och kan kontrolleras. Den personuppgiftsansvarige ska även göra systematiska och återkommande kontroller av om någon obehörigen kommer åt sådana uppgifter.¹⁹ För att kunna göra detta ska den personuppgiftsansvarige ansvara för att varje användares åtkomst till uppgifter om enskilda dokumenteras (loggas). Av loggarna ska användarens och den enskildes identitet samt tidpunkten för åtkomsten framgå.²⁰

¹⁶ Se AR till 3 kap. 5 § HSLF-FS 2025:58.

¹⁷ Se 3 kap. 7 § HSLF-FS 2025:58.

¹⁸ Se 1 kap. 3 § första stycket HSLF-FS 2025:58.

¹⁹ Se 10 § första stycket 2 och 3 SoLPUL.

²⁰ Se 3 kap. 8 § HSLF-FS 2025:58.

Den personuppgiftsansvarige ska ansvara för att systematiska och återkommande stickprovskontroller görs av den åtkomst som har förekommit, kontroller görs vid misstanke om obehörig åtkomst, och att kontrollerna av loggarna dokumenteras.²¹

Kontrollernas frekvens bör anpassas efter

- antalet behöriga användare,
- personuppgiftsbehandlings omfattning, och
- villkoren för behörighetstilldelning.²²

Frekvensen bör även anpassas efter hur omfattande kontrollerna är.²³

Den personuppgiftsansvarige ska fastställa lämplig bevarandetid för loggar.²⁴ Det kan finnas olika behov av bevarandetid för dokumentation av åtkomst utifrån till exempel hur stor en verksamhet är och om verksamheten drivs i offentlig eller privat regi.

Särskilda bestämmelser som avser sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation

Bakgrund

Sedan den 1 januari 2023 gäller lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation. Den innebär att vårdgivare och omsorgsgivare, genom direktåtkomst eller annat elektroniskt utlämnande, under särskilda förutsättningar får tillgängliggöra och ta del av personuppgifter hos andra vårdgivare och omsorgsgivare.

I lagen regleras förutsättningarna för en sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation. Det är frivilligt för omsorgsgivare och vårdgivare att ansluta sig till ett system med sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation. Det är dock endast anslutningen som är frivillig. Den som väljer att ansluta sig till ett system för sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation måste följa alla bestämmelser i lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation²⁵ och Socialstyrelsens nya föreskrifter, som kompletterar lagen.

²¹ Se 3 kap. 9 § HSLF-FS 2025:58.

²² Se AR till 3 kap. 9 § HSLF-FS 2025:58.

²³ Se AR till 3 kap. 9 § HSLF-FS 2025:58.

²⁴ Se 3 kap. 10 § HSLF-FS 2025:58.

²⁵ Se proposition 2021/22:177 Sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation s. 44 och 193.

Läs mer

Läs mer om lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation i meddelandeblad nr 8/2022 Ny lag om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation

Socialnämnden ska fastställa vilka insatser som får ingå

Insatser enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:400), SoL, som avses i 8 kap. 1 § samma lag och som lämnas till äldre personer eller personer med funktionsnedsättning får ingå i ett system för sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.²⁶ Enligt 8 kap. 1 § SoL bör socialnämnden underlätta för enskilda att bo hemma och att ha kontakt med andra, genom hemtjänst, dagverksamheter eller andra liknande insatser. Det finns inte närmare reglerat vilka insatser som underlättar för enskilda att bo hemma och att ha kontakt med andra.

För att det ska vara tydligt vilka insatser som får ingå i ett system för sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation, ska socialnämnden fastställa vilka insatser nämnden tillhandahåller som får ingå i ett sådant system enligt lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.²⁷

Det ska finnas rutiner för hur omsorgsmottagaren ska få information

Uppgifter om en omsorgsmottagare får endast göras tillgängliga i ett system för sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation om omsorgsmottagaren fått information om vad sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation innebär och möjlighet att motsätta sig att uppgifter görs tillgängliga i systemet.²⁸ Det finns inte något krav på att informationen ska ges i viss form, till exempel muntligt eller skriftligt. Det är upp till varje personuppgiftsansvarig att bestämma hur informationen ska lämnas.²⁹

Den som är omsorgsgivare ska ansvara för att det finns rutiner för hur omsorgsmottagare ska få information om vad sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation innebär och möjligheten att motsätta sig innan uppgifter får göras tillgängliga för andra omsorgsgivare och vårdgivare.³⁰

²⁶ Se 1 kap. 1 och 3 §§ lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation och prop. 2021/22:177 s. 192–193.

²⁷ Se 4 kap. 1 § HSLF-FS 2025:58.

²⁸ Se 2 kap. 2 § lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.

²⁹ Se prop. 2021/22:177 s. 207.

³⁰ Se 4 kap. 3 § HSLF-FS 2025:58.

Rutinerna bör innefatta hur ofta och på vilket sätt som omsorgsmottagare ska informeras.³¹ Enligt förarbetena behöver informationen inte lämnas vid varje kontakttillfälle under förutsättning att inget tvivel råder om att omsorgsmottagaren är införstådd både med vad den sammanhållna vård- och omsorgsdokumentationen innebär och rätten att motsätta sig att uppgifter görs tillgängliga i ett system för sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation. Informationen kan också behöva anpassas till omsorgsmottagare som inte förstår svenska, barn och till omsorgsmottagare som har behov av kommunikationsstöd.³²

Rutiner för samtycke till att ta del av uppgifter

En av förutsättningarna för att en omsorgsgivare ska få behandla ospärrade uppgifter som andra omsorgsgivare eller vårdgivare har gjort tillgängliga är att omsorgsmottagaren samtycker till behandlingen.³³ Det ska vara ett sådant samtycke som uppfyller de krav som följer av EU:s dataskyddsförordning. Det innebär att det ska vara fråga om en frivillig, specifik, informerad och otvetydig viljeyttring, genom vilken den registrerade, antingen genom ett uttalande eller genom en entydig bekräftande handling, godtar behandling av personuppgifter som rör honom eller henne (se artikel 4.11 i EU:s dataskyddsförordning).³⁴

Omsorgsgivaren ska ansvara för att det finns rutiner för hur och när samtycke till att ta del av uppgifter genom sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation behöver hämtas in.³⁵

En omsorgsgivare får, under vissa förutsättningar, ta del av uppgifter om en omsorgsmottagare, som inte endast tillfälligt saknar förmåga att samtycka. Detsamma gäller om omsorgstagaren är ett barn som inte uppnått sådan ålder och mognad att han eller hon själv kan samtycka.³⁶ Omsorgsgivaren ska därför även ansvara för att det finns rutiner för hur och när

- bedömningar ska göras av om ett barn inte har nått tillräcklig ålder eller mognad för att barnet självt kan lämna samtycke,
- bedömningar ska göras om en omsorgsmottagare inte endast tillfälligt saknar förmåga att lämna samtycke, och
- klarlägganden ska göras av den enskildes inställning till personuppgiftsbehandlingen.³⁷

³¹ Se AR till 4 kap. 3 § HSLF-FS 2025:58.

³² Se till exempel prop. 2021/22:177 s. 90 och 197.

³³ Se 3 kap. 2 § första stycket 3 lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation och prop. 2021/22:177 s. 206–207.

³⁴ Se prop. 2021/22:177 s. 207.

³⁵ Se 4 kap. 4 § första stycket HSLF-FS 2025:58.

³⁶ Se 3 kap. 2 § andra stycket och 3 kap. 4 § lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.

³⁷ Se 4 kap. 4 § andra stycket HSLF-FS 2025: 58.

Den behöriga användaren ska ta ställning till om förutsättningarna är uppfyllda innan åtkomst sker

En omsorgsgivare som är ansluten till ett system med sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation får behandla en annan omsorgsgivares eller vårdgivares ospärrade uppgifter om en omsorgsmottagare om vissa förutsättningar som anges i lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation är uppfyllda.³⁸ Omsorgsgivaren ska ansvara för att ospärrade uppgifter om en omsorgsmottagare hos en annan omsorgsgivare eller vårdgivare inte kan göras tillgängliga utan att den behöriga användaren tar ställning till om han eller hon får ta del av dem med utgångspunkt från de förutsättningar som anges i 3 kap. 2 § lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.³⁹

När en omsorgsmottagare inte endast tillfälligt saknar förmåga att lämna samtycke, ska omsorgsgivaren ansvara för att ospärrade uppgifter om en omsorgsmottagare hos en annan omsorgsgivare inte kan göras tillgängliga utan att den behöriga användaren tar ställning till om han eller hon får ta del av dem. Det ska göras med utgångspunkt från de förutsättningar som anges i 3 kap. 4 § lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.⁴⁰

Det regleras inte närmare hur det ska gå till när den behöriga användaren tar ställning till att få ta del av uppgifter. Det kan exempelvis handla om olika val utifrån olika förutsättningar i det elektroniska system för behandling av personuppgifter som omsorgsgivaren använder.

Åtkomsten ska dokumenteras (loggas)

När en användare bereder sig åtkomst till uppgifter om enskilda genom sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation, ska omsorgsgivaren, utöver de uppgifter som loggas enligt 3 kap. 8 § HSLF-FS 2025:58, ansvara för att det av dokumentationen av åtkomst genom sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation framgår från vilken vårdgivare eller annan omsorgsgivare som en användare har berett sig tillgång till uppgifter.⁴¹ Detta är viktigt för att omsorgsgivaren bland annat ska kunna uppfylla de krav på kontroll av åtkomst och information till omsorgsmottagare som finns i lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.

Av loggarna bör det även framgå från vilken enhet eller motsvarande inom en omsorgsgivares verksamhet som en användare har berett sig tillgång till

³⁸ Se 3 kap. 2 och 7 §§ lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation och prop. 2021/22:177 s. 206–207.

³⁹ Se 4 kap. 5 § HSLF-FS 2025:58.

⁴⁰ Se 4 kap. 6 § HSLF-FS 2025:58.

⁴¹ Se 4 kap. 7 § HSLF-FS 2025:58.

uppgifter, och från vilken vårdenhet inom en vårdgivares verksamhet som en användare har berett sig tillgång till uppgifter.⁴²

Omsorgsmottagaren ska kunna bedöma om åtkomsten har varit befogad

Enligt lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation ska en omsorgsgivare på begäran av en omsorgsmottagare lämna information om den åtkomst till omsorgsmottagarens personuppgifter som förekommit enligt den lagen.⁴³ Skyldigheten att lämna information är mer långtgående än den skyldighet som den offentliga socialtjänsten har enligt tryckfrihetsförordningen att lämna ut allmänna handlingar och 6 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) att lämna uppgifter ur allmänna handlingar.⁴⁴

Den information som en omsorgsgivare på begäran ska lämna till en omsorgsmottagare om åtkomst till dennes uppgifter ska vara utformad på ett sådant sätt att omsorgsmottagaren kan bedöma om åtkomsten har varit befogad.⁴⁵

Av informationen som lämnas till omsorgsmottagaren bör det framgå

- från vilken enhet eller motsvarande inom en omsorgsgivares verksamhet som en användare har berett sig tillgång till uppgifter,
- från vilken vårdenhet inom en vårdgivares verksamhet som en användare har berett sig tillgång till uppgifter, och
- vid vilken tidpunkt en användare har tagit del av uppgifterna.⁴⁶

Omsorgsmottagaren ska få tillgång till uppgifter efter flerfaktorsautentisering

En omsorgsgivare får enligt lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation medge en omsorgsmottagare elektronisk tillgång till sin dokumentation.⁴⁷ Det finns inget krav att tillhandahålla sådan åtkomst, utan det är endast en möjlighet.⁴⁸

Om omsorgsgivaren medger elektronisk tillgång, ska omsorgsgivaren ansvara för att en omsorgsmottagares tillgång till uppgifter om sig själv och till dokumentation om åtkomst genom direktåtkomst eller annat elektroniskt

⁴² Se AR till 4 kap. 7 § HSLF-FS 2025:58.

⁴³ Se 4 kap. 5 § lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.

⁴⁴ Se prop. 2021/22:177 s. 217.

⁴⁵ Se 4 kap. 8 HSLF-FS 2025:58.

⁴⁶ Se AR till 4 kap. 8 HSLF-FS 2025:58.

⁴⁷ Se 4 kap. 2 § lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.

⁴⁸ Se prop. 2021/22:177 s. 213.

utlämnande endast tillåts efter det att omsorgsmottagarens identitet har säkerställts genom flerfaktorsautentisering.⁴⁹

Om omsorgsgivaren endast medger en begränsad tillgång till uppgifter, ska denne informera omsorgsmottagaren om detta.⁵⁰

Omsorgsgivaren ska även informera omsorgsmottagaren om vart denne kan vända sig för att få hjälp med att förstå dokumentationen.⁵¹

Krav på dokumentation

För att en omsorgsgivare ska få behandla ospärrade uppgifter är, som tidigare nämnt, ett krav att omsorgsmottagaren samtycker till det.⁵² Det ska framgå av dokumentationen som förs enligt 14 kap. 3 § SoL och 21 a § LSS om den enskilde har lämnat eller återkallat ett samtycke till att omsorgsgivaren får ta del av uppgifter om honom eller henne.⁵³

När en omsorgsmottagare motsätter sig att uppgifter om honom eller henne görs tillgängliga för andra vårdgivare eller omsorgsgivare genom sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation, ska uppgifterna genast spärras av omsorgsgivaren. En omsorgsmottagare kan dock när som helst begära att den omsorgsgivare som har spärrat uppgifterna häver spärren.⁵⁴ Om en enskild motsätter sig att uppgifter görs tillgängliga för en annan omsorgsgivare eller vårdgivare ska det framgå av dokumentationen enligt 14 kap. 3 § SoL och 21 a § LSS. Det ska även dokumenteras om en enskild begär att en spärr ska hävas.⁵⁵

Om omsorgsmottagaren är ett barn som inte har nått en sådan ålder och mognad att han eller hon själv kan samtycke krävs inte samtycke från barnet för att omsorgsgivaren ska kunna ta del av andra omsorgsgivares uppgifter om barnet. När barnet har nått sådan ålder och mognad att barnet självt kan samtycka krävs enligt huvudregeln samtycke för att omsorgsgivaren ska få ta del av uppgifter om barnet. Av förarbetena framgår att det är omsorgsgivaren som i kontakten med barnet behöver bedöma om barnet själv har förmåga att samtycka.⁵⁶ Av den dokumentation som förs enligt 14 kap. 3 § SoL och 21 a § LSS ska det framgå vilka bedömningar som har gjorts av om ett barn inte har uppnått tillräcklig ålder och mognad för att självt samtycka.⁵⁷

⁴⁹ Se 4 kap. 9 § första stycket HSLF-FS 2025:58.

⁵⁰ Se 4 kap. 9 § andra stycket HSLF-FS 2025:58.

⁵¹ Se 4 kap. 9 § tredje stycket HSLF-FS 2025:58.

⁵² Se 3 kap. 2 § första stycket 3 lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.

⁵³ Se 4 kap. 10 § HSLF-FS 2025:58.

⁵⁴ Se 2 kap. 3 § första och tredje styckena lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation och prop. 2021/22:177 s. 198.

⁵⁵ Se 4 kap. 11 § HSLF-FS 2025:58.

⁵⁶ Se 3 kap. 2 § andra stycket lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.

⁵⁷ Se 4 kap. 12 § 1 HSLF-FS 2025:58.

En omsorgsgivare får, under vissa förutsättningar, ta del av uppgifter om en omsorgsmottagare, som inte endast tillfälligt saknar förmåga att samtycka.⁵⁸ Av den dokumentation som förs enligt 14 kap. 3 § SoL och 21 a § LSS ska det framgå vilka bedömningar som har gjorts av att den enskildes förmåga att lämna samtycke inte endast är tillfällig. Det ska även framgå vilka klarlägganden som har gjorts av den enskildes inställning till behandlingen och vilka antaganden som har gjorts av att det inte finns anledning att anta att den enskilde skulle ha motsatt sig behandlingen.⁵⁹

⁵⁸ Se 3 kap. 4 § lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation.

⁵⁹ Se 4 kap. 12 § 2–4 HSLF-FS 2025:58.